

Stanovisko SKAV ke znění revidovaného RVP ZV a jeho implementaci

Vzdělávací politika České republiky dlouhodobě klade důraz na rozvoj klíčových kompetencí. Toto směřování odráží strategické dokumenty jako Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, respektuje rámec EU (např. Doporučení Rady EU z roku 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení) a opakovaně se objevuje i v prohlášeních politických představitelů. Tato kontinuita vytváří dobré podmínky pro modernizaci vzdělávání.

4. 9. 2025

V českém školství však přetrvává silný rozpor mezi tím, co je deklarováno a co je reálně podporováno. **Slabá systémová podpora škol, nedostatečná příprava pedagogů a pedagožek, nízká informovanost veřejnosti i absence odborného vedení** přispívají k tomu, že kompetenční učení zůstává často nepochopené, nebo dokonce odmítané. Od roku 2004, kdy se stal rozvoj klíčových kompetencí hlavním cílem základního vzdělávání, nebyla vytvořena dostatečná infrastruktura pro jeho naplnění. Chybí **systémová opora, experti či expertky, metodiky** i další formy podpory. Výrazným problémem je také **nedostatek odborníků a odbornic na kurikulum a kompetenční vzdělávání** napříč systémem, a to jak v aplikační praxi, tak ve vysokoškolském vzdělávání učitelů a učitelek, kde převládá znalostní přístup.

Dokument sám sobě klade za cíl **příspěk ke změně klimatu ve školách** [1], avšak konkrétní cesta k tomuto cíli popsána není. Změna klimatu je dosažitelná jen při podpoře wellbeingu nejen žactva, ale i učitelek a učitelů, vedení škol a dalších zaměstnanců, což je v dokumentu opomenuto navzdory jeho zásadnímu vlivu na každodenní praxi a návaznost na další koncepční dokumenty (např. Kompetenční rámec absolventa a absolventky učitelství).

Naprostá většina textu RVP ZV se tak věnuje tradičnímu „znalostnímu obsahu“, zatímco kompetence a gramotnosti jsou zmíněny vágně a bez propojení s praxí. A to i přesto, že „*hlavním cílem základního vzdělávání je utvářet a postupně u žáků a žákyň rozvíjet klíčové kompetence a základní gramotnosti a poskytnout jim spolehlivý základ všeobecného vzdělání.*“ [2]

V textu RVP ZV je patrná nevyváženost v pojetí očekávaných výsledků učení klíčových kompetencí, základních gramotností a průřezových témat vůči očekávaným výsledkům učení vzdělávacích oblastí a oborů. Očekávané výsledky učení vzdělávacích oblastí a oborů nadále převažují a zároveň v řadě oborů v nich nadále dominuje (nepodařilo se překonat) tradiční zaměření na dílčí oborové znalosti nad navázáním na klíčové kompetence a základní gramotnosti, a navíc nejsou provázány vzájemně. Formulace není dostatečným impulsem pro posun směrem ke kompetenčnímu pojetí kurikula, jak udává Strategie 2030+.

Navíc je v RVP ZV patrná nevyváženost vzdělávacích oblastí a oborů – je nutné odborně posoudit, zda opravdu došlo u všech vzdělávacích oblastí k modernizaci obsahu tak, jak si revize vytyčila za cíl. Naznačuje to např. srovnání tematických okruhů v přírodovědných oborech – zatímco fyzika se více drží tradičního „akademického“ rozdělení, chemie se pokusila o posun k více aplikačnímu pojetí. [3]

Takto postavený dokument, a stejně i modelové školní vzdělávací programy (ŠVP), může vést k dalšímu **prohlubování nerovností mezi školami**. Silné hodnotově ukotvené školy, které již pracují s dítětem v centru vzdělávacího procesu, nové pojetí rozvinou. Ale školy, které s kompetenčním učením dosud nepracují systematicky, postrádají podporu a vedení, což zvyšuje riziko pouze formalizovaného naplňování RVP ZV a nikoliv skutečného rozvoje kompetencí. Výsledkem je, že revidovaný RVP ZV ve své současné podobě paradoxně může komplikovat naplňování jednoho z hlavních strategických cílů vzdělávací politiky – snižování nerovností ve vzdělávání. Disparity pak dále posiluje současná podoba modelových ŠVP, které nejsou důsledně orientovány na rozvoj kompetencí a často reprodukuje oborové a znalostně zatížené přístupy.

Od roku 2004 je v českém vzdělávání deklarován odklon od výuky založené primárně na izolovaných dílčích oborových znalostech směrem k výuce zaměřené na kompetence, individualizaci a podpoře každého žáka a žáčky. Tato změna však dosud nebyla realizována jako **skutečná systémová reforma**. Revidované RVP ZV tuto ambici neposiluje – místo toho dokument zůstává převážně popisný, bez nástrojů, které by pomohly školy provést potřebnou proměnu.

Aby měl nový RVP ZV skutečný dopad, je nutné:

- ➔ **Vytvořit ucelený kompetenční rámec ve formě celoživotního nabývacího kontinua.** Toto nabývací kontinuum pojmenuje, jak mají učitelky a učitelé uchopit rozvoj kompetencí, a zároveň ho zasadí do širšího kontextu celoživotního vzdělávání, včetně provázání s RVP pro předškolní a středoškolské vzdělávání. Tento rámec má reflektovat svět blízké budoucnosti a má mít ve svém středu člověka a svět, a nikoli učivo, a musí proaktivně mířit na usilování o osobní jedinečné mistrovství každého (naplňování maximálního potenciálu každého žáka či žačky). Není třeba tvořit rámec od nuly, ale je možné využít podklady z již dostupných rámců [4].
- ➔ **Zajistit metodickou a personální podporu všem školám.** To znamená vytvořit a financovat regionální síť implementačních týmů (mentoring, koordinace), které budou školám pomáhat se zaváděním revidovaného RVP ZV do praxe a poskytnou školám časovou a personální kapacitu pro systematickou práci na školním kurikulu (např. úvazek pro koordinátora či koordinátorku školního kurikula). V rámci implementace je také třeba investovat do profesního rozvoje učitelů a učitelek – cíleně zaměřeného na kompetenční učení, formativní hodnocení, wellbeing, práci s heterogenitou a mezidisciplinární přístupy. Klíčovou roli hraje vedení školy, proto je nezbytná investice do profesního rozvoje ředitelů a ředitelek v oblasti change managementu, má-li být změna dobře implementovaná a udržitelná.
- ➔ **Poskytnout jednoznačný výklad klíčových pojmů a vazeb mezi nimi.** Doporučujeme vytvořit referenční slovník klíčových kurikulárních pojmů (např. kompetence, očekávaný výstup, gramotnost, doména, indikátor, wellbeing) včetně konkrétních příkladů a popisu vazeb mezi jednotlivými termíny. Zpracovány by měly být didaktické příklady, které ukazují, jak se jednotlivé koncepty propojují ve výuce (např. jak propojit čtenářskou gramotnost, občanskou kompetenci a digitální dovednosti v projektovém učení).
- ➔ **Zohlednit dopady na každodenní práci škol a pedagogů.** Je třeba, aby Národní pedagogický institut ČR, který má na starosti implementaci revidovaného kurikula, stanovil milníky a pojmenoval, kdo za jejich dosažení nese odpovědnost. Musí také poskytnout transparentní plán implementace s krátkodobými a dlouhodobými cíli a systémem vyhodnocení dopadů a reagovat na zpětnou vazbu ze škol. Zároveň je třeba přehodnotit roli nebo přímo obsah modelových ŠVP jako nástroje implementace – jejich současná podoba neposkytuje dostatečnou oporu pro kompetenční přístup a může brzdit potřebnou proměnu školní praxe.

- ➔ **Pevné vedení, které jasně ukotví revizi RVP ZV k cílům vzdělávání** uvedeným ve školském zákoně, [5] Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ [6] a Hlavních směrech RVP ZV [7] a umožní koordinovanou spolupráci, participaci a bude kompetentním lídrem celého procesu. Nutné je pečlivě se věnovat mediální podpoře celého procesu a komunikaci s cílovými skupinami, nevyjímaje rodiče či laickou veřejnost.
- ➔ **Výrazně posílit implementaci kurikula, a to koordinovaně a cíleně.** Pokud má být kurikulární reforma úspěšná, musí zahrnovat mnoho oblastí ve vzdělávacím systému, jejichž řízení a součinnost je nezbytnou podmínkou pro úspěšnou změnu. Tyto oblasti jsou blíže popsány v publikaci [Cesta ke změně ve vzdělávání](#) [8].

Schválená verze RVP ZV neopouští směr, který vytyčily hlavní strategické dokumenty. Čeká nás ale ještě hodně další práce, aby se uskutečnily tolik potřebné změny ve vzdělávání, které se stanou součástí systému, budou přijaty vyučujícími i veřejností a budou mít dopad na učení všech dětí.

Nesmíme dopustit, aby revize RVP ZV již stávající disparity posílila tím, že příležitost, kterou přináší, využijí jen školy připravené na tento vývoj. Právě ty už nyní dokáží zvyšovat kvalitu vzdělávání pro své žáky a žákyně. Úlohou nás aktérů ve vzdělávacím systému je, abychom usilovali o rovnost podmínek pro vzdělávání pro všechny.

Úloha MŠMT je v tomto procesu nezastupitelná. SKAV proto vyzývá ministerstvo, aby se aktivně ujalo lídrovské role při naplňování této zásadní proměny vzdělávání, která se dotýká každého dítěte a celé naší společnosti.

Tento dokument je výsledkem dlouhodobé expertní práce členských organizací Stálé konference asociací ve vzdělávání (SKAV) reprezentující více než tři desítky organizací působících ve vzdělávání, které s předkládanými doporučeními vyjádřily shodu. Žádáme relevantní aktéry na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy a Národním pedagogickém institutu, kteří mají přípravu revize RVP ZV v gesci, aby tato doporučení pečlivě zvážili a zahrnuli je do následných kroků. SKAV nabízí MŠMT a NPI ČR svoji podporu a spolupráci.

Zdroje:

- [1] [2] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (2025). Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online] Obecné části. RVP ZV, cíle, hodnoty, pojetí a profil absolventa. In: Národní pedagogický institut ČR (revize.rvp.cz) [cit. 28. 8. 2025] Dostupné z: prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/obecne-casti
- [3] Srovnaj: fyzika (Vlastnosti látek a měření veličin, Pohyb, síly a energie, Zvuk a světlo, Elektřina a magnetismus, Mikrosvět a makrosvět) versus chemie (Chemie a já, Chemie a planeta Země, Chemie a společnost). Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (2025). Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online] Vzdělávací oblasti. In: Národní pedagogický institut ČR (revize.rvp.cz) [cit. 28. 8. 2025] Dostupné z: prohlednout.rvp.cz/zakladni-vzdelavani/vzdelavaci-oblasti
- [4] Např. DigComp Framework, EnteComp, GreenComp, LifeComp, Skills Builder, Scio Kompetence, Společný Evropský referenční rámec pro jazyky, atd.
- [5] Česká republika (2025). Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. § 2. In: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (msmt.cz) [cit. 28. 8. 2025]. Dostupné z: msmt.gov.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon
- [6] „Zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život“ je jedním ze dvou strategických cílů definovaných Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. Tento strategický cíl se promítá do opatření navržených nejen v rámci Strategické linie 1: Proměna obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání, ale i do implementačních kroků v rámci dalších strategických linií. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (2020). Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+ [online]. In: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (msmt.cz) [cit. 28. 8. 2025]. Dostupné z: msmt.gov.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf
- [7] Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (2022). Hlavní směry revize rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání [online]. In: Národní pedagogický institut ČR (revize.rvp.cz) [cit. 28. 8. 2025]. Dostupné z: revize.rvp.cz/files/iii-hlavni-smery-revize-rvp-zv-po-vpr-final-230111.pdf
- [8] Stálá konference asociací ve vzdělávání (2024). Cesta ke změně ve vzdělávání [online]. In: Stálá konference asociací ve vzdělávání (skav.cz) [cit. 28. 8. 2025]. Dostupné z: skav.cz/publikace/cesta-ke-zmene-ve-vzdelavani/